

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ.2545. ราชกิจจา

นุเบกษา เล่ม 119 ตอน 103 ก 9 ตุลาคม 2545.

กรกาญจน์ อรุณพลอด. การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาความรัฐธรรมนูแห่งราชอาณาจักรไทย :

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางกฎหมาย และกระบวนการบังคับใช้. วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

กิตติพงษ์ กิตติยารักษ์."การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา:ก้าวสำคัญของการ
พัฒนากระบวนการยุติธรรมของไทย".วารสารกฎหมาย. ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 ตุลาคม 2534

กุลพล พลวัน. การบริหารกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2543.

คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน (กบส.) สิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร : คณะ
กรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน, 2537.

คอลัมน์รายงานพิเศษ. วารสารกฎหมายใหม่. ปีที่ 1 ฉบับวันที่ 16 ก.พ.2546. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์เดือนตุลา, 2546

จตุติ ธรรมมโนวานิช. การค้น. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิต

วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532

ณรงค์ ใจหาญ. "หลักประกันสิทธิของประชาชนในคดีอาญา : ปัจจุบันและทศวรรษ" นิตยสารบท
บัณฑิตยของเนติบัณฑิตยสภา เล่มที่ 53 ตอน 2 มิถุนายน 2540.

ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. โครงการวิจัยเรื่องสิทธิของผู้ต้องหา จำเลย และผู้ต้องโทษในคดีอาญา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2540

ณรงค์วิช ไทยทอง "การอำนวยความสะดวกในหน้าที่พนักงานสอบสวนตามแนวทางรัฐธรรมนูญ
ปัจจุบัน" เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง บทบาทของตำรวจในการอำนวยความสะดวก
ตามแนวทางรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 11 มีนาคม 2542 (อัดสำเนา)

นันทวัฒน์ ปรมานันท์, ดร. "การให้ประสิทธิประชาชนศาลรัฐธรรมนูญ กรณีละเมิดสิทธิเสรีภาพตาม
รัฐธรรมนูญ". รวมบทความกฎหมายมหาชน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพีเพรส จำกัด,
2544.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, ดร. รัฐธรรมนูญน่ารู้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542.

ประธาน วัฒนวานิชย์. "ระบบความยุติธรรมทางอาญา : แนวความคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญา
กรรมและกระบวนการนิติธรรม". วารสารนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 9.
ฉบับที่ 2, 2520.

พรเพชร วิชิตชลชัย. "กรมสอบสวนคดีพิเศษ : ข้อคิดในการตั้งเอฟ บี ไอ เมืองไทย" หนังสือพิมพ์
แนวหน้า 4. ก.ค. 2545.

ไพฑูรย์ ชัมภรัตน์. "กรมสอบสวนคดีพิเศษกับการแก้ไขความบกพร่องของพยานหลักฐานในคดีอาญา" หนังสือพิมพ์มติชน 24 ก.ค.2545.

มานิตย์ จุมปา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2542.

เววัต คำเฉลิม. รายงานเสวนาทางวิชาการเรื่อง การช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ต้องหาและจำเลย: การสร้างความเสมอภาคและความยุติธรรมในระบบการดำเนินคดีอาญาของไทย.
กรุงเทพมหานคร:เนติบัณฑิตยสภาในพระบรมราชูปถัมภ์,2546

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน,
2535.

วาทีน คำทรงศรี, พล.ต.ต. การฟอกเงิน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539.

วิษณุ เครืองาม, ดร. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2523.

วิสุทธิ์ โพธิ์แทน, ประชาธิปไตย แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

วีระพงษ์ บุญโญภาส, ร.ศ."การสัมมนาวิชาการเรื่อง " กรมสอบสวนคดีพิเศษ : มิติใหม่ของสังคมไทย : 22 พ.ค.2546 (อัดสำเนา)

สนอง วัฒนวรางกูร. "รัฐธรรมนูญฉบับใหม่กับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ" เอกสารประกอบการ
สัมมนาเรื่อง บทบาทของตำรวจในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน ตามแนวทาง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 11 มีนาคม 2542 (อัดสำเนา)

สมชาติ สว่างเนตร "การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในกระบวนการยุติธรรม" เอกสารประกอบคำ
บรรยายที่ประชุมสัมมนาบริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย และสำนักอัยการสูงสุด
เรื่อง หลักการและการประสานงานในการดำเนินคดีอาญา, 7 มีนาคม 2539 (อัดสำเนา)

สวัสดิ์ เตียวิรัตน์. ความรู้ของผู้ต้องหาเกี่ยวกับสิทธิผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2540 : ศึกษาเฉพาะกรณีกองบัญชาการตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. สิทธิของผู้ต้องหาในระหว่างการสืบสวนและสอบสวน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุเมธ จิตต์มานิตย์. หลักการค้นหาความจริงในการสอบสวน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สุรพล ไตรเวทย์. การสอบสวนคดีพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. "บันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ"
(อัดสำเนา)

สำนักงานศาลยุติธรรม. ข้อพิจารณาประกอบพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์งานพิมพ์,
2547.

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. "การสัมมนาเรื่อง การสอบสวนคดีพิเศษ : มิติใหม่ของ
สังคมไทย, 22 พ.ศ.2546 (อัดสำเนา)

หนังสือพิมพ์ข่าวสด. "กรมการสอบสวนคดีพิเศษ เอฟ บี ไอ ไทย ปมงดข้อตำรวจ-ยุติธรรม" ฉบับวัน
ที่ 16 มิ.ย. 2545.

อภิวัฒน์ เพ็ชรศิริ, ดร. "สิทธิของผู้ต้องหาในประเทศไทย" สิทธิมนุษยชนและกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2529.

ภาษาอังกฤษ

www.info.gov.za

Law on the special investigation service, 2000 of Lithunai

www.legislationline.org

Leon Redzionowicz. The Liberal Position. Ideology and erime. Newyork : Columbia

University press, 1996. อ้างถึงใน จุดติ ธรรมมโนวนิช

www.sid.moj.go.th

The special Investigating Unit and special tribunal Act 74 of 1996 of Republic of South Africa.

www.stt.it

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ข้อบังคับ กคพ.

ว่าด้วยการเก็บรักษา การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้มา และการทำลายข้อมูลข่าวสารอื่น พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ กคพ. จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการเก็บรักษา การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้มา และการทำลายข้อมูลข่าวสารอื่น พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒. ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓. ในข้อบังคับนี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

“ข้อมูลข่าวสารที่ได้มา” หมายความว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๔. ให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ รักษาการตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕. ให้อธิบดีเป็นผู้เก็บรักษาและใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้มา และเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการดำเนินคดีพิเศษ อาจมอบหมายดังนี้

- (๑) ให้ผู้บัญชาการสำนักคดีหรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ผู้บัญชาการสำนักคดีมอบหมาย เป็นผู้ตรวจสอบ เก็บรักษาและใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้มา ระหว่างการดำเนินคดีและคดียังไม่ถึงที่สุด
- (๒) ให้ผู้บัญชาการสำนักคดีส่งมอบให้สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจ สอบเป็นผู้เก็บรักษาข้อมูลข่าวสารที่ได้มา กรณีคดีที่ถึงที่สุดแล้ว

ข้อ ๖. ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวน หรือไม่ได้ใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีพิเศษ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษรายงานเสนออธิบดี หรือผู้บัญชาการสำนักคดีที่อธิบดีมอบหมาย เพื่อมีคำสั่งให้ทำลายข้อมูลข่าวสารดังกล่าว เสียทั้งสิ้นตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับนี้

ข้อ ๗. การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามข้อบังคับนี้จะต้องพึงกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง โดยให้คำนึงถึงความจำเป็นเพื่อประสิทธิภาพในการรักษาความสงบเรียบร้อยและสิทธิเสรีภาพของประชาชนประกอบกันเป็นสำคัญ

หมวด ๒

การเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารที่ได้มา

ข้อ ๘. เมื่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญามีคำสั่งอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้ขอ นำคำสั่งดังกล่าวรวมทั้งบัญชีแสดงรายการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการดำเนินการ เสนออธิบดีหรือผู้บัญชาการสำนักคดีซึ่งอธิบดีมอบหมายเพื่อพิจารณาดำเนินการมีคำสั่งจัดเก็บและให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับมอบหมาย จัดให้มีการบันทึกข้อมูลข่าวสารที่ได้มาในขณะที่ดำเนินการนั้น โดยมีให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขโดยง่าย

ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่ได้มานั้นเป็นถ้อยคำหรือเสียงของบุคคล หรือการสนทนาระหว่างบุคคล ให้จัดทำบันทึกถ้อยคำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือบันทึกเสียงหรือการสนทนาด้วยเครื่องมือทางเทคโนโลยีแล้วแต่กรณี ถ้าถ้อยคำ เสียง หรือการสนทนาดังกล่าวเป็นภาษาต่างประเทศ หรือรหัสที่จำเป็นต้องแปลความหมาย ให้เจ้าพนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญดำเนินการแปลความหมายนั้นไว้ด้วย ทั้งนี้ การบันทึกข้อมูลข่าวสารที่ได้มาต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เดือน ปี และเวลาในการบันทึก พร้อมทั้งลงลายมือชื่อผู้บันทึก ผู้แปล ล่าม และผู้ถอดรหัสด้วย

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจัดทำรายงานบันทึกข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ของบุคคลที่ประมวลได้จากสิ่งที่บันทึกข้อมูลข่าวสารที่ได้มาและบันทึกถ้อยคำดังกล่าวข้างต้น เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับมอบหมายส่งรายงานบันทึกข้อมูลข่าวสารที่ได้มาและบันทึกตามวรรคสองต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาโดยเร็ว ทั้งนี้ไม่เกินเจ็ดวันในทันทีที่ยุติการดำเนินการโดยให้ปิดผนึก ประทับตรา และลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย

แบบรายงานบันทึกข้อมูลข่าวสารที่ได้มา วิธีการบันทึก บัญชีแสดงรายการ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๙. ในการดำเนินการตามหมวดนี้ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษอาจขอให้บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งอนุญาตของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา จัดหาให้ซึ่งข้อมูลข่าวสารทั้งหมด สิ่งอำนวยความสะดวกหรือความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคที่จำเป็นแก่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ โดยให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสดงคำสั่งของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาที่ระบุว่าต้องให้ความร่วมมือ

ข้อ ๑๐. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บรักษาข้อมูลข่าวสารที่ได้มา ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

หมวด ๓

การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้มา

ข้อ ๑๑. ภายในบังคับข้อ ๑๓ ห้ามมิให้นำข้อมูลข่าวสารที่ได้มา ใช้ในกิจการอื่นที่มีใช้กิจการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๑๒. การขอใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่ได้มาภายในหน่วยงานกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๑๓. เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน กรณีส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดทางอาญาตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประสงค์จะขอใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารที่ได้มา ให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีเพื่อขอเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ได้มาดังกล่าว

การอนุมัติคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นอำนาจของอธิบดี หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายตามแต่กรณี

หมวด ๔

การทำลายข้อมูลข่าวสารที่ได้มา

ข้อ ๑๔. การทำลายข้อมูลข่าวสารที่ได้มา หรือการทำลายข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๖ ให้อธิบดีแต่งตั้งคณะกรรมการจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในตำแหน่งระดับ ๘ ขึ้นไป จำนวนสามคน เพื่อทำลายข้อมูลข่าวสาร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด และเมื่อดำเนินการแล้วให้จัดทำบันทึกรายงานอธิบดีเพื่อทราบด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ข้อบังคับ กคพ.

ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 (4) และมาตรา 24 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กคพ. จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1. ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547"
- ข้อ 2. ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ 3. ให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ รักษาการตามข้อบังคับนี้

หมวด 1

หลักในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ 4. ก่อนดำเนินการตามมาตรา 24 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนได้ทราบเหตุผลและความจำเป็นในการปฏิบัติ เว้นแต่เป็นเรื่องที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มอบหมายบุคคลซึ่งเป็นผู้อนุญาตให้ดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ไว้แล้วให้ขออนุญาตต่อบุคคลนั้น

ข้อ 5. ก่อนเริ่มปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษจัดทำบันทึกเหตุสงสัยตามสมควรหรือพฤติกรรมที่ต้องสงสัยหรือความเกี่ยวพันกับพฤติกรรมที่ต้องสงสัย หรือเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้ต้องดำเนินการ

ข้อ 6. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษกระทำด้วยความรอบคอบ เพื่อประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวน การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หมวด 2

การสั่งการและการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ 7. อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษอาจมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นการเฉพาะเรื่องได้

การมีคำสั่งเฉพาะเรื่องดังกล่าวให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ 8. พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการสำนักอาจมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้หนึ่งผู้ใดเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และอาจมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษตั้งแต่ระดับ 8 ขึ้นไป เป็นผู้รับผิดชอบกำกับ ดูแล การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว

ข้อ 9. การปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 24 วรรคหนึ่ง (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับผิดชอบตั้งแต่ระดับ 6 ขึ้นไปเป็นผู้ปฏิบัติ เว้นแต่การค้นในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ ในเวลากลางคืน ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับผิดชอบตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไปเป็นผู้ปฏิบัติ

ข้อ 10. การปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 24 วรรคหนึ่ง (3) (4) และ (5) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับผิดชอบตั้งแต่ระดับ 6 ขึ้นไปเป็นผู้ปฏิบัติ

ข้อ 11. การเก็บรักษาทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ได้มาตามข้อบังคับนี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ปฏิบัติตามข้อบังคับ กคพ. ว่าด้วยการเก็บรักษา การใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้มา และการทำลายข้อมูลข่าวสารอื่น พ.ศ. 2547 ด้วย

ข้อ 12. ทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ได้มาตามข้อบังคับนี้ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจสั่งให้นำออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ ภายใต้ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยการนำของกลางออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้ประโยชน์ของทางราชการ พ.ศ. 2547

ข้อ 13. ในกรณีมีความจำเป็น พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับผิดชอบขอให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเข้าร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้

หมวด 3

การรายงานและการตรวจสอบ

ข้อ 14. ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้รับผิดชอบรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ตามความในข้อบังคับนี้ เป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และให้นำรายงานดังกล่าวรวมเข้าไว้ในสำนวนการสืบสวน หรือสอบสวน แล้วแต่กรณี

ภาคผนวก ค

คำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ที่ 5/2548

เรื่อง มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดี

พิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

บทนำ

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และกฎหมายว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมุ่งประสงค์จะปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ควบคู่กับการรักษาความสงบสุขของสังคมและให้ประชาชนได้รับบริการจากการราชการ โดยสะดวกรวดเร็ว กับสร้างมาตรการเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ กรมสอบสวนคดีพิเศษด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการคดีพิเศษ และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว จึงกำหนดให้มีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ดังนี้

หมวด 1

อุดมการณ์

ข้อ 1 ต้องปฏิบัติภารกิจในการใช้มาตรการทางกฎหมายกับประชาชนโดยรอบคอบเสมอภาคและเป็นธรรม

ข้อ 2 ต้องผดุงไว้ซึ่งเกียรติภูมิของวิชาชีพ โดยมุ่งประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

ข้อ 3 ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบ กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานและไม่เลือกปฏิบัติ

หมวด 2

คุณธรรม

ข้อ 4 พึงตระหนักว่าตนมิได้มีหน้าที่เพียงดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมารับโทษตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ที่จะต้องปกป้อง ช่วยเหลือผู้บริสุทธิ์มิให้ต้องได้รับโทษด้วย

ข้อ 5 พึงเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยเคร่งครัด และไม่ปฏิบัติการใด ๆ ที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยไม่จำเป็น

หมวด 3

จรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

ข้อ 6 พึงคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยเฉพาะสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในชื่อเสียง เกียรติยศ ความเป็นอยู่ส่วนตัว เสรีภาพในเคหสถาน การสื่อสาร การนับถือศาสนาและการชุมนุมโดยสงบปราศจากอาวุธ รวมถึงการปกป้องคุ้มครองประโยชน์สาธารณะด้วย

ข้อ 7 พึงมีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดีแก่ประชาชน หากไม่สามารถให้บริการที่ประชาชนร้องขอได้ต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบทันที พร้อมกับหาทางช่องเหลือ หรือให้คำแนะนำตามสมควร มิใช่เพียงบอกปิด อ้างข้อขัดข้องทางระเบียบ ให้ออคอย หรือให้มาติดต่อใหม่เท่านั้น

ข้อ 8 พึงรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ตามสิทธิที่ประชาชนจะพึงได้รับ และปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความจริงใจ เมตตา กรุณา และมีอัธยาศัย ให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ศรัทธาของประชาชนทั่วไป

ข้อ 9 พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ รอบคอบ ขยันหมั่นเพียร เสียสละ อดทน และมีสติสัมปชัญญะ

ข้อ 10 พึงอุทิศเวลาแก่ทางราชการ โดยปฏิบัติงานตรงตามเวลาและไม่เบียดบังเวลาราชการไปประกอบธุรกิจหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

ข้อ 11 พึงปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย มีความเที่ยงตรง ทำงานด้วยความองอาจ มุ่งมั่น มุมานะ โดยไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใด ๆ

ข้อ 12. พึงปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่กำลังความรู้ความสามารถ มีความอดกลั้น ยึดมั่นในศีลธรรม และมีความเชื่อมั่นที่จะกระทำในสิ่งที่ถูกต้องตามครรลองครองธรรม

ข้อ 13 พึงกระทำแต่การอันสุจริต อีกทั้งจะต้องคัดค้านและต่อต้านการกระทำอันทุจริต และประพฤตินมิชอบอย่างจริงจัง

ข้อ 14 พึงรักษาความลับของทางราชการโดยเคร่งครัด

ข้อ 15 พึงรักษาความลับที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ การเปิดเผยข้อมูลและพยานหลักฐาน จะกระทำได้ต่อเมื่อมีอำนาจหน้าที่และเป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น และต้องระลึกเสมอว่าการเปิดเผยข้อมูลและพยานหลักฐาน อาจเป็นอันตรายหรือเกิดความเสียหายแก่ผู้เกี่ยวข้อง

หมวด 4

จริยธรรมในการสืบสวน สอบสวน

ข้อ 16. พึงอำนาจความยุติธรรมด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเสมอภาค ไม่ได้ความรู้สึกส่วนตัว ความเป็นญาติมิตรหรือศัตรู อามิส ผลประโยชน์หรืออคติใด ๆ มามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติหน้าที่ การพิจารณา การสั่งการ หรือการมีความเห็นของคดี รวมทั้งไม่ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพสืบสวนไปในทางมิชอบ

ข้อ 17 พึงมุ่งมั่นในการค้นหาความจริงด้วยความซื่อสัตย์ กล้าหาญ อุทิศสภาวะ พากเพียรอดกลั้น อดทน ไม่ยอมจำนนต่อความยาก ความลำบากตรากตรำ และอุปสรรคทั้งปวงในการสืบสวน สอบสวน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง เพื่อพิสูจน์ความผิด และอำนวยความยุติธรรม

ข้อ 18. พึงระลึกเสมอว่าการสืบสวน สอบสวนจะต้องกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติโดยเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นการแฝงตัว การเข้าไปในเคหสถาน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การตรวจค้น ทั้งต้องไม่เป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ชีวิตและความมั่นคงปลอดภัยของบุคคลโดยไม่มีเหตุอันควร

ข้อ 19 พึงระลึกเสมอว่าในการเข้าจับกุมจะต้องแสดงตน และจะต้องปฏิบัติด้วยความละมุนละม่อม ไม่ใช้กำลังบังคับหรือใช้อาวุธโดยไม่จำเป็นอย่างเด็ดขาด เว้นแต่ผู้ที่จะถูกจับมีพฤติการณ์ชัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หลบหนีหรือจะหลบหนี จึงจะใช้กำลังหรืออาวุธได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่พฤติการณ์

ข้อ 20 พึงระลึกเสมอว่าในการสอบปากคำผู้ต้องหาหรือพยาน จะต้องไม่ใช่กำลัง การข่มขู่ ทรมานหรือวิธีการใด ๆ เพื่อบังคับให้ผู้นั้นได้การ

หมวด 5

จริยธรรมต่อผู้เสียหาย พยาน และผู้ต้องหา

ข้อ 21. พึงปฏิบัติต่อผู้ต้องหา ผู้เสียหายและพยาน ซึ่งเป็นเด็ก หญิงมีครรภ์ คนชรา ผู้เจ็บป่วย และคนพิการ ด้วยความนุ่มนวลและให้ได้รับความสะดวกสบายตามสมควรแก่กรณี

ข้อ 22 พึงปฏิบัติต่อผู้เสียหายและพยานอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และดูแลให้ผู้เสียหาย พยานและครอบครัว ปลอดภัยจากการถูกคุกคาม ข่มขู่ หรือแกแค้น

ข้อ 23. พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องแจ้งข้อหา และสิทธิให้ผู้ต้องหาทราบทันทีเมื่อมีการจับกุม โดยให้ระลึกเสมอว่า สิทธิของผู้ต้องหาที่มีตามรัฐธรรมนูญและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะต้องจัดให้ผู้ต้องหาได้ใช้สิทธินั้นตามที่บัญญัติไว้

ข้อ 24. พึงปฏิบัติต่อผู้ต้องหาด้วยความสุภาพ ไม่สันนิษฐานล่วงหน้าว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด ทั้งต้องไม่ปฏิบัติต่อผู้ต้องหาเสมือนเป็นผู้กระทำผิด

ข้อ 25. พึงละเว้นการให้คำมั่นหรือข้อเสนอใด ๆ เพื่อชักจูงให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ โดยไม่สมัครใจ

ข้อ 26. พึงให้การดูแลผู้ต้องหาที่อยู่ในการคุมขังให้มีสุขภาพดี ได้รับการตรวจรักษาทันทีเมื่อมีอาการเจ็บป่วย และมีให้เกิดกรณีการกระทำทรมาน การทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ข้อ 27 พึงงดเว้นการนำตัวผู้ต้องหามาปรากฏตัวหรือให้ข่าวต่อสื่อมวลชน อันเป็นการแสดงว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด

ข้อ 28. พึงจัดหาล่ามหรือใช้วิธีการอื่น ๆ เพื่อช่วยผู้ต้องหาซึ่งไม่อาจพูดและเข้าใจภาษาไทยได้ ให้เข้าใจและสามารถตอบคำถามในการสืบสวนสอบสวนได้ และหากผู้ต้องหาเป็นคนต่างด้าว ก็ต้องให้มีโอกาสติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางการทูตของตน

หมวด 6

จริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

ข้อ 29 ผู้บังคับบัญชาพึงปฏิบัติและยึดถือมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของกรมสอบสวนคดีพิเศษโดยเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้อ 30 ผู้บังคับบัญชาพึงควบคุมและกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับให้ร่วมกันส่งเสริมคุณธรรมและยึดถือปฏิบัติ ตามมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยเคร่งครัด

ข้อ 31. ผู้ใต้บังคับบัญชาพึงปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย และรักษาวินัยของทางราชการโดยเคร่งครัด

ข้อ 32 พึงให้เกียรติ ไว้วางใจ มีไมตรีจิตและเสียสละต่อผู้ร่วมงาน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ อัยการทหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพเรียบร้อย อ่อนน้อมถ่อมตน และโดยถือว่า ภารกิจของตนเป็นการช่วยเสริมสร้างให้การปราบปรามการกระทำผิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มิใช่เป็นการแข่งขันหรือแย่งชิงอำนาจหน้าที่จากหน่วยงานใด และจะต้องมีการประสานงานกับทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างดี

ข้อ 33 พึงระลึกลึกเสมอว่าการทำงานสืบสวน สอบสวนในคดีพิเศษมีลักษณะที่เป็นสหวิชาชีพ จึงต้องมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นและเป็นที่ยอมรับของประชาชนตลอดจนบุคคลในกระบวนการยุติธรรม

หมวด 7

จริยธรรมในการดำรงตน

ข้อ 34 พึงละเว้นการคบหาหรือให้การสนับสนุนผู้กระทำผิดกฎหมาย หรือผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย อันอาจกระทบกระเทือนต่อความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน และเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้

ข้อ 35 พึงละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งมีมูลค่าเกินวิสัยที่วิญญูชนจะให้แก่กันโดยเสน่หาจากผู้มาติดต่อราชการ หรือผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หากได้รับไว้แล้วและทราบภายหลังว่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่รับไว้มีมูลค่าเกิดปктиวิสัย ให้คืนเสียแก่ผู้ให้ทันที รวมทั้งต้องดูแลมิให้บุคคลในครอบครัว และบริวารปฏิบัติเช่นนั้นด้วย

ข้อ 36. พึงหลีกเลี่ยงและละเว้นอบายมุขทั้งปวงหรือกระทำการใด ๆ อันนำความเสื่อมเสียมาสู่ตนเองและกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ข้อ 37 พึงดำรงตนสมณะ เรียบง่าย เหมาะสมกับฐานะและตำแหน่งหน้าที่ พัฒนาคบุคลิกภาพให้เป็นที่น่าเชื่อถือของผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป

ข้อ 38 พึงศึกษา ฝึกฝนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และทันสมัย

ข้อ 39 พึงเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการตลอดจนวินัยของข้าราชการโดยเคร่งครัด เป็นผู้ยึดถือหลักจริยธรรมและศีลธรรม ไม่กระทำการใด ๆ อันกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่และศักดิ์ศรีของตน

ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมดังกล่าวข้างต้นโดยเคร่งครัด การปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมโดยครบถ้วน และเคร่งครัดถือเป็นส่วนสำคัญของการพิจารณาความดีความชอบ แต่หากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ หรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรฐานทาง คุณธรรม และจริยธรรมดังกล่าว หากเป็นความผิดทางอาญาให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางอาญา หากเป็นความผิดทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และกฎ ก.พ. ระเบียบ ก.พ. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี มติคณะรัฐมนตรีหรือระเบียบ ข้อบังคับอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัย ทั้งนี้ การดำเนินการทางอาญาและการดำเนินการทางวินัยเป็นคนละส่วนกัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายอารี อารยวัฒน์กุล เกิดเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2516 ที่จังหวัดพังงา เป็นบุตรของนายเลาะ และนางมาลี อารยวัฒน์กุล สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาแพทยศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อปีการศึกษา 2536 ต่อมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543 ในปีต่อมาก็สอบไล่ได้เป็นเนติบัณฑิตไทยสมัยที่ 55 จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544

ในด้านหน้าที่การงานในปี พ.ศ. 2537 ได้เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งเจ้าหน้าที่รังสีการแพทย์ โรงพยาบาลเกาะยาว จังหวัดพังงา ต่อมาปี พ.ศ. 2540 จึงได้ลาออกจากราชการเพื่อศึกษาต่อ หลังจากจบการศึกษาปริญญาตรีด้านกฎหมายแล้ว ก็ได้ทำงานในภาคเอกชนอยู่ระยะหนึ่ง เช่น บริษัทพุกกษาเรียลเอสเตท จำกัด โรงพยาบาลบางมด 1 และบริษัทบีวีชั่น จำกัด จนกระทั่งปี พ.ศ. 2544 จึงได้สอบกลับเข้ารับราชการใหม่ในตำแหน่งนิติกร กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง ปัจจุบันเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้พิพากษา สำนักงานศาลยุติธรรม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย